

Subject Area
Education

Year: 2022

Vol: 8 Issue: 97

PP: 1308-1318

Arrival

28 February 2022

Published

30 April 2022

Article ID Number

61151

Article Serial Number

13

Doi Number

http://dx.doi.org/10.29
288/sss.61151How to Cite This
Article

Bayram, Z. & Çakmak, M.A. (2022). "Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Eğitimi: Öğretmen Görüşleri"

International Social
Sciences StudiesJournal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:8, Issue:97;
pp:1308-1318

Social Sciences Studies
Journal is licensed
under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Eğitimi: Öğretmen Görüşleri

Social Studies Education With Gifted Students in the Distance Education Process: Teachers' Opinions

Zeki BAYRAM ¹ Mehmet Ali ÇAKMAK ²

¹ Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Doktora Öğrencisi, Ankara/Türkiye

² Prof. Dr. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü Öğretim Üyesi, Ankara/Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik uygulanan sosyal bilgiler eğitimini değerlendirmektir. Bu amaçla ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin tecrübeleri, görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada yer alacak öğretmenlerin belirlenmesinde ise amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler dersi uygulayan ülkemizin farklı şehirlerde görev yapan 10 öğretmenle yapılmıştır. Araştırmanın verileri 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formundan oluşmaktadır. Öğretmenlerle yüz yüze görüşme imkânı olmadığı için e-posta, telefon ve Google form kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu sonuçlara göre, öğretmenler derslerinde görsel malzemeler, eğitici oyunlar, animasyonlar ve çeşitli Web 2 araçları ile dersler etkinliklerini zenginleştirdikleri, farklı yöntem ve teknikler kullandıklarını belirtmişlerdir. Özellikle özel yetenekli öğrencilerin diğer akranlarına göre ilgi düzeylerinin yüksekliği ve hızlı öğrenmeleri sebebiyle öğretmenler ders öncesi uzun süre hazırlık ve planlama yaptıklarını sonucuna varılmıştır. Sosyal bilgiler dersinin sözel, sosyal bilimleri kapsamı ve disiplin arası bir yapıdan dolayı uzaktan eğitimde avantaj sağladığı belirtilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze eğitime göre iletişim sınırlılığı, sınıf yönetimi ve uygulamalı etkinliklerin yapılamaması gibi olumsuzluklar belirtilmiştir. BİLSEM'lerde seçmeli dersler ve atölyelerin uzaktan eğitimle devam etmesinin özellikle öğrenciler için ulaşım ve zaman avantajı sağlayıcı yönleri olduğu da belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Sosyal Bilgiler, Özel Yetenekli Öğrenciler

ABSTRACT

The purpose of this research is to evaluate the social studies education applied to gifted students in the distance education process. For this purpose, it has been tried to determine the views of the social studies teachers working in the Science and Art Centers where gifted students are educated in our country, on the distance education process. In the research, the basic qualitative research design, one of the qualitative research methods, was used. Purposive sampling method was used to determine the teachers who will take part in the research. This study was conducted with 10 teachers working in different cities of our country, who apply social studies lessons with gifted students in the distance education process. The data of the research consists of a semi-structured interview form consisting of 7 questions. E-mail, telephone and Google form tools were used for the data as there was no opportunity to meet with the teachers face-to-face. Content analysis technique was used in the analysis of the obtained data. According to these results, the teachers stated that they enriched the lesson activities with visual materials, educational games, animations and various Web 2 tools and used different methods and techniques in their lessons. It has been concluded that teachers make preparations and planning for a long time before the lesson, especially because of the high level of interest of talented students compared to their other peers and their rapid learning. It has been stated that the social studies course provides an advantage in distance education because it covers verbal and social sciences and has an interdisciplinary structure. In the distance education process, negativities such as communication limitations, classroom management and inability to perform applied activities were stated. It has been suggested that the elective courses and workshops in BİLSEM continue with distance education, which will provide transportation and time advantages especially for students.

Key Words: Distance education, social studies, gifted students

1. GİRİŞ

19. yüzyıldan itibaren eğitim merkezileşmiş, yeni okulların açılmasıyla yaygınlaşmış ve ilkokuldan üniversiteye kadar modern eğitim kurumları açılmıştır. Mekânsal olarak eğitim-öğretim faaliyetlerinin öğrenci ve öğretmen için en yaygın ve kabul göreni okullarda sürdürülmesidir. Ancak doğal ve beşeri faktörler yüzünden bu eğitim-öğretim faaliyetleri kesintiye uğramıştır. Günümüzde bu faktörlerden biri de COVID-19 salgın hastalığıdır.

COVID-19 hastalığı ilk kez 2019'da Çin'de ortaya çıkmıştır (WHO, 2021). "Ülkemizde ise ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020'de saptanmıştır. Devam eden süreçte Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de vaka sayılarında artış görülmüştür (Sağlık Bakanlığı,2020)." Bu tarihten itibaren bir süreliğine resmi ve özel eğitim kurumlarında yüz yüze eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitime geçilmiştir.

Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrencinin teknolojik veya klasik araçlarla yaptıkları eğitim uygulamalarının genel adı olarak tanımlanabilir (Uluğ ve Kaya, akt: İşman, 2008, s.10). Uzaktan eğitim ile ilgili uygulamalarının tarihi ilk çağda başladığı kabul edilmektedir (Kaya, 2002, s.27). Uzaktan eğitim terimi ilk olarak

1892 yılında Wisconsin Üniversitesi'nin kataloğunda bahsedildiği kabul edilmektedir (Verdeun ve Clark, 1994, akt: Uşun, 2006, s. 6). 20. yüzyılda birçok ülkede örneklerine rastladığımız planlı ve programlı şekilde yürütülen uzaktan eğitim uygulamaları, ülkemizde ilk olarak 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde başlatılmıştır. Bu uygulamada bankalarda çalışan öğrencilerin mektupla öğrenim görmesi amaçlanmıştır (Kaya, 2002, s.30). Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimin mümkün olmadığı koşullarda ya da alternatif bir yaklaşım sunmaktadır. Klasik eğitime göre daha fazla esneklik gösteren uzaktan eğitim, öğrencilere kendi başlarına öğrenme imkânı sağladığı gibi öğrencilerin bireysel koşullarına uygulanabilmektedir (İşman, 2008, s.10). Artık ülkemizdeki birçok üniversite bünyesinde uzaktan eğitim uygulama ve araştırma merkezleri bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, ilkokuldan liseye uzaktan eğitim faaliyetlerini EBA ve TRT üzerinden yürütmektedir (EBA, 2020). Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü kurumlar olan Bilim ve Sanat Merkezlerindeki uzaktan eğitim faaliyetleri, EBA'ya dâhil edilmemiş dersler genelde Zoom programı üzerinden yürütülmüştür.

Özel yetenekli öğrenciler, birçok özellik bakımından akranlarından farklılaşmaktadır. Diğer çocuklara nazaran fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal bakımdan daha erken gelişim göstermektedir. Özel yetenekli çocukların genel özellikleri; hızlı öğrenme, yüksek enerji ve hareket, okumaya ve öğrenmeye ilgi, yüksek merak, çok soru sorma, güçlü hafıza, erken yürüme, erken konuşma, eleştirel düşünme, adalet duygusu, gelişmiş hayal gücü, kendinden yaşça büyüklerle arkadaşlık etme, gelişmiş mizah gücü, geniş ilgi alanları ve ilgi duyduğu bir konuda yoğunlaşabilme, yeniliklere açık olma, yaratıcılık, empati yetenekleri güçlü, bağımsız hareket edebilme gibi özelliklere sahiptir (Cutts ve Moseley, 2004, s. 62-77; Ataman, 2004; Ersoy ve Avcı, 2004; Facchin, 2018, s.25-40; Çitil, 2019, s. 3). Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilmiş birçok strateji vardır. Bu stratejiler: Gruplama, hızlandırma, zenginleştirme ve mentörlük uygulamalarıdır (Sak, 2014, s.133). Gruplamada amaç benzer özellikler gösteren çocuklara birlikte çalışma imkânı elde etmeleri için uzun veya kısa süreli çeşitli ortamlar sağlamaktır (Davaslıgil, 2004, s. 238). Ülkemizde ise, üstün yetenekli öğrenciler normal gelişim gösteren akranları ile eğitimine devam ederler. Bu öğrenciler aynı zamanda okullarında “destek odasında” ya da farklı bir okulda “Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM)” destek alırlar. Özel Eğitim Yönetmeliği'ne göre, bu merkezler: “*Örgün eğitim kurumuna devam eden; genel zihinsel, görsel sanatlar ve müzik yetenek alanlarında özel yetenekli olan öğrencilere, yeteneklerini geliştirerek kapasitelerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla destek hizmeti vermek için açılan kurumdur.*” (2018, madde,4-d). Hızlandırma ise, üstün yetenekli öğrencilere öğrenme ve gelişim hızlarına göre eğitim sağlamaktır (Köksal, 2020, s.80). Hızlandırma sınıf atlatmayı da kapsamakla beraber birçok türü bulunmaktadır: Anaokuluna veya birinci sınıfa erken başlama, öğrencinin günün bir kısmında daha ileri bir düzeyde katılacağı konu temelli hızlandırma, 3 yıllık eğitimi 2 yılda veren iç içe geçmiş müfredat, müfredat dışı hızlandırılmış sınıflar ve üniversiteye erken giriş gibi farklı uygulamaları içermektedir. (Southern ve Jones, 2004, akt, Robinson, Shore ve Enersen, 2014, s. 224). Mentörlük ise, alanında uzman, tecrübeli kişilerin bu tecrübelerini öğrenciyle paylaşması bir nevi rehberlik etmesidir. Mentörler danışmanı olduğu öğrenciye rol model olur ve öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre gelecekle ilgili birlikte kariyer planlamalar yaparlar (Kaçmaz ve Kılıç, 2019, s. 108). BİLSEM'lerde sosyal bilgiler dersi “destek programı” ve “bireysel yeteneklileri fark ettirme programında” yer almaktadır. Dünyada ve ülkemizde uzaktan eğitim süreciyle ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Daniel(2020), Uzaktan eğitim faaliyetlerinin uygulayıcısı olan farklı branşlardaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim süreciyle ilgili görüşleri, deneyimleri ve önerileri farklı açılardan değerlendirilmiştir. Bu çalışmalardan bazıları şöyledir: Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020); Demir ve Özdaş (2020), öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini değerlendirmişlerdir. Ünal ve Bulunuz (2020), COVID-19 salgını dönemi uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili fen bilgisi öğretmenlerinin görüşlerini; Korkut ve Memişoğlu (2020) uzaktan eğitim sürecini sosyal bilgiler dersi bağlamında öğrenci ve öğretmen görüşleri açısından; Özgül, Ceran ve Yıldız (2020) uzaktan eğitim sürecindeki Türkçe dersini öğretmen görüşlerine göre değerlendirmişlerdir. Fidan (2020) uzaktan eğitim döneminde ilkokul öğretmenlerinin süreçle ilgili olumlu ve olumsuz görüşleri incelenmiştir. Yine benzer şekilde Uyar (2020), süreçle ilgili sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini; Alpaslan (2020) ise özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde uzaktan eğitimin yerini öğretim üyelerinin görüşlerini olarak değerlendirmiştir.

Sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası olması, sosyal bilimleri kapsamaması ve günlük yaşam konularını, sorunlarını, çözüm yollarını kapsamaması nedeniyle özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde önemlidir. Aynı zamanda sosyal bilgiler dersi özel yetenekli öğrencilerin ilgisini çekecek ileri düzeyde karmaşık aktiviteler içermektedir (VanTassel- Baska ve Stambaugh, 2006, s. 142). Uzaktan eğitim sürecinde, özel yetenekli öğrencilerin eğitimiyle ilgili yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin eğitim gördüğü BİLSEM öğretmenlerinin süreç içindeki tecrübeleri, görüş ve önerileri yeterince araştırmamıştır. Bu çalışmada uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitimini öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma ile belirlenen konuya ilişkin öğretmenlerin tespitleri ve önerileri, tekrar bir uzaktan eğitim faaliyeti gerektiğinde planlanma bakımından yol gösterici olacaktır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimini değerlendirmektir. Bu kapsamda ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Buna göre aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler derslerinde ne tür etkinlikler yaptınız?
2. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandığınız “Web 2” araçları nelerdir?
3. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde uyguladığınız yöntem ve teknikler nelerdir?
4. Size göre uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler dersinde üzerinde durduğunuz temel konu, beceri ve değerler nelerdir?
5. Sizce sosyal bilgiler dersi açısından uzaktan eğitimin avantajları veya dezavantajları konusundaki görüşleriniz nelerdir?
6. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
7. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitimi daha etkili nasıl olabilir?

2. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma modeli benimsenmiştir. Nitel araştırmalar yorumlamaya dayalı bir araştırmadır. Patton’a göre (2014, s.14), nitel yöntemler derin ve ayrıntılı konularda çalışmaya imkân sunmaktadır. Araştırmanın deseni olarak temel nitel araştırma deseni tercih edilmiştir. Eğitim alanında sıklıkla kullanılan bu araştırma deseni, bireylerin, hayatlarını ve deneyimlerini nasıl anlamlandırdığı anlaşılmasına çalışılmaktadır. Araştırmacı bu anlamları oraya çıkarmaya ve yorumlamaya çalışmaktadır. Temel veriler görüşmeler, gözlemler ve ya dokümanlar aracılığıyla elde edilir (Merriam, 2018, s, 23-24).

2.1. Çalışma grubu

Bu çalışmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar genellikle amaçlı bir şekilde seçilmiş küçük çalışma grubuyla detaylı bir şekilde yapılır. Amaçlı örneklemin altında yatan düşünce, araştırmanın daha ayrıntılı ve derinlemesine yapılabilmesi için, gerekli bilgiye ulaşacağı kişileri seçmesi gerekmektedir. (Patton, 2014, s.231). Bu araştırma, uzaktan eğitim sürecinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde aktif olarak uzaktan eğitim sürecine katılan Türkiye’nin farklı şehirlerinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılmıştır. Öğretmenlerin belirlenmesinde gönüllülük, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik uzaktan sosyal bilgiler dersi yürütmüş olmak ve ülkemizin farklı coğrafi bölgelerindeki BİLSEM’lerde görev yapıyor olma ölçütleri etkili olmuştur. Lincoln ve Guba’ya (1985) göre, katılımcı sayısı belirlenirken, görüşme yapılan bireylerden en çok düzeyde bilgiler elde edilmeye çalışılır. Eğer ki görüşmelerden elde edilen bilgiler tekrarlamaya başlar ve katılımcılardan yeni bilgi gelmediği takdirde veriler doyum noktasına ulaşmış demektir ve yeni katılımcılara gerek duyulmadığı anlaşılmaktadır (Akt: Patton, 2014, s.246 ve Merriam, 2018, s.79). Çalışma grubuna ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğretmenlere ait bilgiler

Öğretmenlerin özellikleri	(n)
Cinsiyet	
Kadın	6
Erkek	4
Yaş	
22-27	-
28-33	1
34-39	2
40-45	3
46 ve üstü	4
Öğrenim durumu	
Lisans	7
Yüksek lisans	2
Doktora	1
Kıdem yılı	
0-5	-
6-10	3
11-15	2
16-20	2
21 ve üstü	3

2.2. Veri toplama araçları ve verilerin toplanması

Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri toplama aracı görüşmedir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013, s.149) göre genelde iki çeşit görüşme ifade edilir: "yapılandırılmış görüşme" ve "yapılandırılmamış görüşme" Merriam'a (2018, s.100) göre ise nitel araştırmalarda yapılan çalışmalar yarı yapılandırılmıştır. Bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir formla elde edilmiştir. Görüşme formu oluşturulurken literatür taranmış, sorular oluştururken 3 alan uzmanı öğretmen ve 2 eğitim bilimleri uzmanından görüş alınmıştır. Bu uzmanların görüş ve önerileri neticesinde görüşme formu nihai şeklini almıştır. Ayrıca 3 öğretmenle pilot çalışma yapılmıştır. Öğretmenlerden gelen dönütlere göre sorular açık, anlaşılır ve araştırmanın amacına uygun olduğu görülmüştür. Çalışma gurubunda yer alan öğretmenler ile yüz yüze görüşme imkânı olmadığı için öğretmen görüşleri, e-posta, telefon ve Google form araçlarıyla toplanmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Bu araştırmada elde verilerin analinizde içerik analizi yöntemi benimsenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkiler ağına ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek'e (2013, s. 259). Nitel araştırmada veri analizi genel olarak çalışma verilerinin hazırlanması, sonra verilerin kodlanması ve kodların bir araya getirilmesiyle kategoriler ve nihayetinde verilerin tablo veya şekillerle sunulması olarak ifade edilmektedir (Creswell, 2016, s. 80). Bu araştırmada veriler kod ve kategorilere ayrılarak tablolarda gösterilmiştir. Kodlama güvenilirliğini sağlamak için, kodlayıcı birliğine başvurulmuştur. Bu amaçla nitel araştırma konusunda uzman iki kişiye verilerin %30'luk kısmı okutularak verileri kodlaması istenmiştir. Uzman kodlamaları ve araştırmacının kodlamaları karşılaştırıldığında büyük oranda kod birliğine (%85) varıldığı görülmüştür. Görüşme yapılan öğretmenlere K1, K2,...K10 şeklinde kodlar verilerek doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Derslerinde Yapılan Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, *Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler derslerinde ne tür etkinlikler yaptınız?* sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 2'de kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 2. Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler derslerinde yapılan etkinliklere ilişkin öğretmen görüşleri

Kategori	Kodlar
Ders sürecinde yapılan etkinlikler	Zenginleştirilmiş görseller (K1, K5, K8) Web 2 destekli (K3, K4, K9, K10). Eğitsel oyunlar (K6, K8) Proje üretimi (K3, K4)
Edebi ürünler	Şiir (K4, K8) Hikâye (K4, K8) Destan ve Masallar (K8)

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre 2 kategori ve 7 kod belirlenmiştir. Öğretmenlerin en fazla görüş bildikleri kodlar; "Web 2 destekli" ve "zenginleştirilmiş görseller" olarak belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekmek için dersi görseller veya Web 2 araçları ile zenginleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Derslerde "Eğitsel oyunlar", "farklı projeler" veya "edebi ürünler" şeklinde etkinlikler ve ürünler ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

"İlk aylarda öğrencilerin eğlenerek öğrenebilecekleri etkinlikler planlamaya çalıştım. Özellikle Web 2 araçlarını olabildiğince etkili bir şekilde kullanmaya çalıştım. Proje üretimi konusunda öğrencilerimi motive etmeye çalıştım (K3)."

"Öğrencilerin özellikle çevrimiçi derslere devamlılığını sağlamak adına eğlenceli, öğrencinin aktif katılımını sağlayan etkileşimli Web 2.0 araçları kullanarak etkinlikler gerçekleştirdim. İş birlikli ve proje tabanlı öğrenmeye uygun olarak ortak görevler verdim. Şiir, hikâye ve proje üretebilecekleri ya da bir ürün tasarlamalarına dönük dersler gerçekleştirdim (K4)."

"İnteraktif olmaya gayret ettim. Derslerin zorunlu olmadığı dönemlerde yaş ve grup kısıtlaması olmaksızın dersleri işledim... Öğrencilerle gazete hazırladık. Masallar, hikâyeler, güzel anılar, şiirler, denemeler, resimler vb. gibi içeriklerden ne geliyorsa onu anlattılar. Yerel gazetede yaptığımız çalışmalar her hafta yayınlandı. Pandemiye dışarıya çıkmadığımız dönemde birbirleriyle iletişim kurmalarını ve hissettiklerini paylaşmaları için cesaretlendirdim. Derslerde farklı grupların olması dersi zenginleştirdi. Düzenli derslerin yapılmaya başlaması ile konuları interaktif şekilde işlemeye çalıştım. Dünya başkentlerinin adını sunuya

karişık halde yazarak önce bulmalarını istedim. Bulmacayı doğru çözen öğrenci veya gruba bir artı verdim. Sonrasında sunuya ülkenin bulunduğu kıtayı yansıttım. Zoom programının özelliklerinden yararlanarak isimleri görünecek şekilde işaretlemelerine izin verdim. Haritada başkenti ilk işaretleyen artı aldı. Daha öncesinde kartlarla yaptığım ve öğrencilerimin çok sevdiği etkinlik aynı derecede sevilerek gerçekleştirildi (K8).”

3.2. Öğretmenlerin, Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullandığı Web 2 Araçları Ve Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandığınız Web 2 araçları nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 3’te kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandığı Web 2 araçları ve görüşleri

Kategori	Kodlar
Web 2 araçları	Canva (K1, K5, K6, K7, K9, K10)
	Mentimeter (K1), Powtoon (K10)
	Google araçları (K1, K2, K10)
	Mindmeister (K1), Genially (K2)
	Storyboard That (K2)
	Answegarden (K2, K4)
	Tricider (K3), Padlet (K4)
	Kahoot (K3, K6)
	Wordwall(K4, K7, K9, K10)
	Coggle (K4, K6)
	Wordart(K4, K6)
	Lumi (K5), Bitmoji (K6)
	Learningapps (K7, K9)
	Storyjumper (K7), Jigsaw (K7)
	Mindmap (K7), Padled (K9)

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğrencilerle WhatsApp programından iletişim kurarak dersleri Zoom programı üzerinden yaptıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre 1 kategori ve 20 kod belirlenmiştir. Öğretmenler genel olarak Web 2 araçlarını derslerinde etkili olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Web 2 araçları ile derslerini zenginleştirdiklerini belirtmişler en çok kullandıkları uygulamalar ise “Canva”, “Wordwall” ve “Google araçlarıdır.” Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Canva, Mentimeter, Google form ve zihin haritaları için MindMeister(K1).”

“Storyboard That ile e kitap çalışmaları yaptık, Genially ile farklı sunular yaptık, Canva programı ile bayram kartları belirli gümler ile ilgili afiş çalışmaları hazırladık. eTwining projelerinde bunların yanı sıra AnswGarden, Tricider vb programlar kullandık. Kahoot ile bilgi yarışmaları hazırladık(K3).”

“Genelde internette hazır olanları kullandığım için Web 2 araçlarını sık kullanmıyorum bazen afiş, poster ve kavram haritası için Canva programını kullanıyorum (K7).”

3.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin, Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullandıkları Yöntem Ve Tekniklere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 4’de kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri

Kategori	Kodlar
Yöntemler	Anlatım (K1, K2, K3, K5, K6)
	Problem çözme (K1, K3, K8, K9)
	Tartışma (K1, K2, K3, K8, K10)
	Örnek olay (K1, K2, K7,K8, K9)
	Proje tabanlı (K3)
	Bilgisayar destekli öğretim (K5, K7, K9)
	Gösterip yaptırma (K1, K2, K9)
	Altı şapka düşünme tekniği (K4, K10)
	Soru-cevap (K3, K4, K9, K10)
	İstasyon (K4)
Teknikler	Beyin fırtınası (K3, K4,K8, K10)
	Drama (K6)

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre en fazla görüş belirtilen yöntemler: “anlatım,” “tartışma” ve “örnek olaydır.” Öğretmenlerin en fazla kullandıkları teknikler ise; “soru-cevap”, “beyin fırtınası” ve “gösterip yaptırma” tekniklerdir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Anlatım yöntemi, soru-cevap yöntemi, proje yöntemi, tartışma yöntemi, problem çözme yöntemi, beyin fırtınası yöntemi, bireysel çalışma (K3).”

“Altı şapka tekniği, soru-cevap, istasyon, beyin fırtınası ... (K4).”

“Problem çözme, tartışma, örnek olay, beyin fırtınası, soru-cevap, doğruyu buldurma, ... vb. (K8).”

“Gösterip yaptırma, bireysel, örnek olay, soru cevap, problem çözme, Bilgisayar destekli öğretim (K9).”

3.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin, Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Dersinde Üzerinde Durdukları Konu, Beceri, Değerlere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler dersinde üzerinde durduğunuz konu, beceri, değerler nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 5’te kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 5. Sosyal bilgiler öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler dersinde üzerinde durdukları konu, beceri, değerlere ilişkin görüşleri

Kategori	Kodlar
Konular	Güncel konular (K1, K4,K6) Bilim İnsanları (K4, K3, K9) Sanat ve kültürel çalışmalar (K7) Tarihi Konular(K6, K8, K9) Zaman ve kronoloji (K9)
Beceriler	Empati (K10) Gözlem (K10) Araştırma becerisi (K9) Değişim ve sürekliliği algılama (K10) Dijital okuryazarlık (K1, K2, K8) Harita Okuryazarlığı (K3) İletişim (K2, K6, K9) Medya okuryazarlığı (K2)
Değerler	Adalet (K2, K3) Bilimsellik (K2, K10) Dürüstlük (K2, K3) Eşitlik (K2) Milli ve manevi değerler (K2, K5, K8, K9, K10)

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre “konular” kategorisinde, en fazla görüş belirtilen kodlar “bilim insanları”, “güncel konular” ve “tarihi konular”dır. Beceriler kategorisinde en fazla görüş belirtilen kodlar ise; “dijital okuryazarlık” ve “iletişim”dir. Değerler kategorisinde ise öğretmenlerin görüşlerine göre en fazla üzerinde durdukları değerler: “Milli ve manevi değerler”, “adalet”, “bilimsellik ”ve “dürüstlük”tür. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Gözlem, dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı, iletişim, medya okuryazarlığı, sosyal katılım, adalet, bilimsellik, dürüstlük, eşitlik...(K2)”

“Temel hak ve kavramlar, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürk İnkılapları, Türkiye Beşeri ve Fiziki Coğrafya, Türk Tarihi, Dünya üzerinde görülen salgın hastalıklar vb.(K6).

“İlk zamanlar özellikle böyle sıkıntıların tarihin her döneminde yaşandığını ve insanların bununla baş etmenin yollarını bulduğunu onlarında bulabilecekleri konusunun üzerinde durdum. Böylece korkularını yenmek için birer çizgi roman kahramanı olarak kendilerini betimlediler. Seçtikleri tarihi döneminin özelliklerine uygun animasyon senaryoları ürettik. Böylece tarih, vatan sevgisi, birlik beraberlik duygusu, geçmişi ile gurur duyma, geleceğe ümitle bakma konuları çerçevesinde etkinlikleri gerçekleştirdim (K8).”

“Orta Asya Türk Devletleri, Anadolu’daki ilk Müslüman ve Türklerin izleri ve kültürleri (vefakârlık-sanal gezilerle inceleme) Kurtuluş Savaşı Cepheleleri, TBMM, vatanseverlik, bilim insanları, tarih şeridi (çevrim içi uygulamada Tarih şeridi hazırlama, bireysel araştırma-saygı) (K9).”

3.5. Öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Açısından Uzaktan Eğitimin Avantajları Veya Dezavantajları Konusundaki Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, Sizce sosyal bilgiler dersi açısından uzaktan eğitimin avantajları veya dezavantajları konusundaki görüşleriniz nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 6’da kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersi açısından uzaktan eğitimin avantajları veya dezavantajları konusundaki görüşleri

Kategori	Kodlar
Avantajları	Ulaşım kolaylığı(K1) Sözel bir ders olması (K2, K5, K8) Bilgiye hızlı ve kolay erişim (K2, K6,K9, K10)
Dezavantajları	Eğitsel oyunlar (K6, K8) Web 2 destekli çalışmalar (K3, K4, K6) Öğretim yöntem ve tekniklerinin sınırlandırılması (K2, K3, K4, K6,K7, K9) İletişimin sınırlı olması (K1, K2, K5, K7, K10) Etkinliklerin sınırlılığı (K4, K6, K8) Teknik sıkıntılarının olması (K7)

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları belirtilmiştir. Öğretmenlerin birçoğu, sosyal bilgiler dersi açısından uzaktan eğitimin “bilgiye hızlı ve kolay erişim” sağladığını, “Web 2 destekli” çalışmalarla dersi daha etkili kıldıklarını; sosyal bilgilerin sözel bir ders olmasının avantaj olduğunu belirtmişlerdir. Bir öğretmen uzaktan eğitimin öğrenci ve öğretmen için daha az yorucu olduğunu “ulaşım” sorunu olmadığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre birçok olumsuz yönü olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle “Öğretim yöntem ve tekniklerinin sınırlandırılması” ve “iletişimin sınırlı olması” en çok görüş belirtilen kodlardır. Bir öğretmen uzaktan Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

Avantajları olarak öğretmen ve öğrenci olarak her iki tarafında derslere yorgun katılmaması diyebilirim. Dezavantajları ise; öğrenci duygularını anlayamama, vücut dilini gözlemleyememe (K1).

“Diğer derslere göre sözel dersler bir şekilde de öğretiliyor. Fakat etkinlik yapmak biraz zorlaşıyor. Çünkü evde okuldaki imkânı velinin sunması pek mümkün olmayınca ders anlatım ve dinlemeye dönüyor. Sosyal açıdan güzel olan ise genel ağ üzerinde ders içeriği örneğimiz çok fazla açığı bu şekilde kapatabiliyoruz (K2).”

“Uzaktan eğitim sürecinin en önemli dezavantajı çocuğa dokunamıyorsun, onunla göz iletişimi kuramıyorsun. Çocukları istediğin şekilde yönlendiremiyor ve derse bağlamada zorlanıyorsun. Avantajı ise en azından çocuklardan kopmuyorsun ve eğitim-öğretim süreci aksak da olsa devam ediyor (K5).”

“Özel yetenekli öğrenciler için bizim branşımızda uzaktan eğitim çok sağlıklı olmuyor, öğrencin konu içinde aktif olması gerektiğinden ve yaptığımız etkinliklerin içeriğinden dolayı yüz yüze eğitim yapılması gerekmektedir. Uzaktan eğitim ile yapılan etkinlikler de istenilen verim tam anlamıyla sağlanamamıştır”(K7)

“Öğrenciler ile göz temasının sınıf hâkimiyetinin, öğretim yöntem ve tekniklerin etikliğinin takibi zorlu geçti, bilgiye anında ulaşma ve hazır materyal kullanma açısından kolaylık sağladı. Bu faydaya rağmen yüz yüze tercih ettim”(K9).

3.6. Öğretmenlerin, Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Sosyal Bilgiler Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 7’de kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri

Kategori	Kodlar
Öğretim süreci	Öğrencilerin çabuk sıkılması (K1,K4,K6, K10) Öğretmenlerin daha fazla yorulması (K4) Öğrenci motivasyon düşüklüğü (K5) İletişim sorunu (K3, K5, K6, K9, K10) Etkinliklerin sınırlılığı (K4, K6, K8)
Öğretim süreci dışında olan gelişmeler	Teknik sorunlar (K3) Veli boyutu (K6, K8)

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre “öğretim süreci” ve “öğretim süreci dışında olan gelişmeler” şeklinde iki kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim boyunca “öğrencilerin çabuk sıkılması”, “iletişim sorunu” ve “etkinliklerin sınırlılığı” kodlarında birçok görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerine göre, genel olarak öğrencilerin derse bağlanabilecekleri teknolojik araçlar ve internet bağlantısına sahip oldukları görülmüştür. 2 öğretmen ders esnasında velilerin bazen öğrencinin yanında bulunmasının öğrenciyi derse karşı olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“İletişimden kaynaklanan sorunlar dışında pek te önemli sorunlar yaşamadık(internet kesintileri ve yavaşlığı gibi)(K3).”

“Çabuk sıkılıyor olmaları bir sorun oluyor. Bunun için sürekli aktif olabilecekleri etkinlikler hazırlamak gerekiyor. Bunun için de çok fazla ders hazırlığı yapmak ve çok daha fazla çalışmak gerekiyor. Konu kapsamı oldukça geniş olduğu için sıkıntı yaşanabiliyor. Ayrıca soyut kavramların algılanması noktasında sorun yaşanabiliyor(K4).”

“Öğrenciler ile göz temasının sınıf hâkimiyetinin, öğretim yöntem ve tekniklerin etikliğinin takibi (K9)”

“Bizim öğrencilerimiz etkinlik temelli ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi seven öğrenciler bu yüzden uzaktan eğitimde istenilen verimi alamadık. Etkinliği öğrenci bireysel olarak yapmak istemiyor sıkılıyor. Evde okul ortamını bulamıyor bu yüzden verilen etkinlik ona ödev gibi geliyor böylece öğrencinin verimi düşürüyor (K10).”

3.7. Uzaktan Eğitim Sürecinde, Özel Yetenekli Öğrencilerle Sosyal Bilgiler Eğitiminin Daha Etkin Olmasına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitimi daha etkili nasıl olabilir? Sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin görüşleri analiz edilerek Tablo 8’de kategori ve kod oluşturularak verilmiştir.

Tablo 8. Uzaktan eğitim sürecinde, özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminin daha etkin olmasına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri

Kategori	Kodlar
Öğrenme içeriği	Animasyon ve oyunlar (K1, K6) Web 2 araçları ile zenginleştirme (K2, K3, K7, K8,K9) Öğrenci merkezli (K6) Disiplinler arası (K4) Ders planlama süreci (K2, K4, K10)
Öğretmen niteliği	Teknoloji okuryazarlığı(K2, K9)
Uzaktan eğitimle ilgili öneriler	Seçmeli dersler ve atölye (K2, K8, K10)

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre 3 kategori 7 kod belirlenmiştir. Öğretmenler genellikle sosyal bilgiler dersinin “Web 2 araçları ile zenginleştirilerek” işlenmesinin daha faydalı olacağını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin “teknolojik araç gereçleri kullanma becerisi” ön plana çıktığı görülmüştür. Özellikle özel yetenekli öğrenciler için “dersin daha iyi planlanması” vurgulanmıştır. Öğretmenler, ileriki süreçle ilgili Bilim ve Sanat Merkezlerinde “seçmeli dersler ve atölyelerin” uzaktan eğitim ile sürdürülebileceğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Web 2 araçlarının hem öğretmen hem de öğrenci tarafından aktif kullanılırsa ve yüz yüze eğitim sürecinde de seçmeli dersler çevrimiçi işlenirse uzaktan eğitim için iyi bir deneyim olur (K2).”

“Aile içi iletişimin geliştirilmesi, aile içinde oynanacak oyunlar öğretilebilir. Daha çok uygulamalı etkinlikler yapılabilir. Öğrenciler oyun ve etkinlik hazırlayarak sunmaları sağlanabilir (K6).”

“Sosyal bilgiler öğretmenleri, çeşitli Web 2 araçlarına hâkim olmalı, konuları bu Web 2 araçlarına uyarlama noktasında çeşitli eğitimlere katılmalı (K9).”

“Bunun için öncelikle çok iyi hazırlanmak gerekiyor. Bir hafta önceden hadi çevrimiçi eğitime geçtik denildiğinde büyük bir sorun ortaya çıkıyor. Özel yetenekli öğrenciler daha fazla sorgulayan, daha fazla araştıran ve çabuk sıkılan öğrenciler oldukları için çevrimiçi eğitim her ne kadar daha kısa sürse de çok aktif çalışma yürütmek gerekiyor. Ayrıca disiplinler arası ortak dersler yapılması oldukça verimli oluyor. Bir astronomi tarihi konusuna yönelik dersi fen ve teknoloji öğretmeni ile birlikte güncel astronomi bilgileri ile birlikte işlemek verimli oluyor. Gereksiz konuşmalarla dersi uzatmamak gerekiyor. Son olarak öğrenci kameralarının açık olması derse yönelik odaklanmayı artırmaktadır (K4).”

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimini yönelik görüşleri değerlendirilmiştir. Bu çalışmada öğretmenlere, yedi araştırma sorusu sorulmuş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çalışmanın birinci araştırma sorusuna yönelik ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler derslerinde birçok etkinlik yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekmek, dersi daha eğlenceli hale getirmek için “Web 2 araçları”, “çeşitli görseller”, “projeler” ve “edebi ürünler” ile zenginleştirme yaptıklarını belirtmişlerdir. Kınalıoğlu ve Güven (2011); Özgül, Ceran ve Yıldız (2020), uzaktan eğitimin düz anlatım yerine ders içeriklerinin zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Alpaslan (2020), özel yetenekli öğrencilerin uzaktan eğitiminde zenginleştirme

stratejisinin önemini belirtmektedir. Bu çalışmada BİLSEM sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde derslerini olabildiğince zenginleştirme gayreti içinde oldukları tespiti alan yazınıyla da örtüşmüştür.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusuna yönelik, öğretmenlerin, Web 2 araçlarına hâkim olduklarını, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde çok sayıda Web 2 araçları kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenler dersleri genelde Zoom programı üzerinden yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin derslerinde aktif olarak en sık kullandıkları Web 2 araçları “Canva”, “Wordwall” ve “Google araçları” olduğu anlaşılmıştır. Kahoot ve benzeri uygulamalarla öğrenciler arası bilgi yarışmasının yapıldığı ifade edilmiştir. Saraçoğlu (2019), yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin, Kahoot uygulamasını eğlenceli ve eğitsel açıdan verimli bulduklarını ama öncesinde hazırlık yapmak gerektiğini belirtmiştir. Korucu ve Sezer (2016), yaptıkları çalışmada öğretmenlerin derslerinde Web 2 araçlarını kullanmalarının olumlu bir ortam yarattığı sonucuna varmıştır. Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020), araştırmasında öğretmenlerin yarsının Web 2 araçları ile ödev takibini rahatlıkla yaptıklarını belirtmişlerdir. Her iki çalışmada da görüşme yapılan öğretmenlerinin yaklaşık yarısının Web 2 araçlarını etkin kullandıklarını sonucuna ulaşılmış ve öğretmenler için bu alanda hizmet içi eğitim önerisinde bulunulmuştur Alan yazınıyla örtüşen bu çalışmada BİLSEM sosyal bilgiler öğretmenlerinin Web 2 araçlarını kullanma becerisinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çalışmanın üçüncü araştırma sorusuna yönelik, öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminde kullandıkları birçok yöntem ve teknik belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerine göre en fazla görüş belirtilen yöntemler “anlatım,” “tartışma” ve “örnek olay”; teknikler ise “soru-cevap”, “beyin fırtınası” ve “gösterip yaptırma”dır. Benzer şekilde Tanta'nın (2021), yapmış olduğu çalışmada da uzaktan eğitim sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin en çok kullandıkları yöntem ve teknikler düz anlatım ve soru-cevap olduğu belirtmiştir. Mengi ve Alpdoğan (2020) uzaktan eğitim sürecinde yöntem ve teknik seçiminde öğretmenlerin zorlandıklarını belirtmiştir. Çalışma bulguları bu sorunun cevabında da alan yazınıyla örtüşmektedir.

Çalışmanın dördüncü araştırma sorusuna yönelik, sosyal bilgiler öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde, özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler dersinde üzerinde durdukları konu, beceri, değerlere ilişkin görüşlerini yansıtmışlardır. Buna göre “konular” kategorisinde, en fazla görüş belirtilen kodlar “bilim insanları”, “güncel konular” ve “tarihi konular”dır. Beceriler kategorisinde en fazla görüş belirtilen kodlar ise; “dijital okuryazarlık” ve “iletişim”dir. Değerler kategorisinde ise öğretmenlerin görüşlerine göre en fazla üzerinde durdukları değerler: “Milli ve manevi değerler”, “adalet”, “bilimsellik ”ve “dürüstlük”tür. Gürel ve Er (2020), tarafından yapılan çalışmada Covid 19 gibi salgınlarda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının en çok önem verdikleri değerler, milli ve manevi değerler, sorumluluk, yardımlaşma vb. değerler olduğu belirtilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgu ifade edilen çalışmayla örtüşmektedir.

Çalışmanın beşinci araştırma sorusuna yönelik sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal bilgiler dersi açısından uzaktan eğitimin avantajları veya dezavantajları konusunda olumlu ve olumsuz birçok görüş ve öneri belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin sosyal bilgiler dersi açısından “avantajları” ve “dezavantajları” şeklinde iki kategori oluşturulmuştur. Öğretmenler, uzaktan eğitime göre yüz yüze eğitimin çok daha iyi olduğunu belirtmekle beraber, uzaktan eğitim sürecinin de bazı olumlu yönleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerine göre sosyal bilgiler dersinin sözel ve disiplin arası bir ders olması, sosyal bilgiler dersi konularının Web 2 uygulamalarına elverişli olması ve uzaktan eğitim sürecinde bilgiye hızlı ve kolay erişim sağlanabilmesi gibi avantajları belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ulaşım sorunu olmadığı için derslere yorgun katılmadıkları sonucuna varılmışlardır. Oysa yüz yüze eğitim sürecinde özel yetenekli öğrenciler genelde BİLSEM’e, normal okullarındaki derslerinden çıktıktan sonra geldikleri için yorgunluğa dikkat çekmişlerdir. Uzaktan eğitimin dezavantajları konusunda öğretmenler, özellikle öğretim yöntem ve tekniklerinin sınırlandırılması, ders hazırlığının zaman alması, sınıf yönetimi ve öğrenci ile iletişim sürecinin sınırlı olması gibi görüşler belirtmişlerdir. Benzer ve destekleyici sonuçlar farklı çalışmalarda da görülmektedir: Alper (2020); Akgül ve Oran (2020); Özdoğan ve Berkant (2020) uzaktan eğitimin zaman ve mekân avantajı sağladığını, dezavantajının ise öğretmen açısından yüz yüze eğitime göre sınıf kontrolünün zor olması, iletişim ve teknik eksikliklerin yanında öğrenci motivasyonunun düşük olduğunu belirtmişlerdir. Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020)'ün çalışmasında uzaktan eğitimin öğretmen açısından derse hazırlık süreci bağlamında fazla zaman aldığına da vurgu yapılmıştır. Çalışma bulguları bakımından alan yazının tespitleriyle büyük ölçüde benzeşmektedir.

Çalışmanın altıncı araştırma sorusunda ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili verdikleri cevaplarda öğrencilerin derste çabuk sıkıldığı, iletişim sorunu ve etkinliklerin sınırlılığı gibi problemleri ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun derse bağlanabilecekleri teknolojik araçlar ve internet bağlantısına sahip oldukları görülmüştür. Oysa birçok çalışmada Uyar; Özdoğan ve Berkant; Dündar ve Yeşilyurt (2020); Korkut ve Memişoğlu; Tanta (2021) uzaktan eğitim sürecinde yaşanan olumsuzlukların başında teknolojik araç gereç ve

internet sıkıntısı olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre BİLSEM öğrencilerinin genel olarak uzaktan eğitim araç-gereçlerine sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışma bu yönüyle bütün okulları kapsayan alan yazınından ayrılmaktadır.

Çalışmanın yedinci araştırma sorusuna yönelik uzaktan eğitim sürecinde, özel yetenekli öğrencilerle sosyal bilgiler eğitiminin daha etkin olmasına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenleri birçok görüş ve öneri belirtmişlerdir. Öğretmenler, sosyal bilgiler ders içeriğinin animasyonlar, oyunlar ve Web 2 araçları ile zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde sosyal bilgiler dersinin daha etkin olması için dersin iyi planlanması, özellikle teknoloji okuryazarlığı bağlamında öğretmen becerisi ve niteliği öne çıkarılmıştır. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenleri, BİLSEM’de seçmeli derslerin ve atölyelerin uzaktan eğitim ile sürdürebileceğini belirtmişlerdir. Tepe ve Çelik (2021), sosyal bilgiler öğretmenleri için teknolojik araçların etkili kullanmanın ve dijital okuryazarlığın önemini belirtmiştir. Keleş, Atay ve Karanfil; Arslan ve Şumuer (2020) yaptıkları çalışmalarda uzaktan eğitim süreci için öğretmenlerin teknolojik araç-gereçleri daha etkili kullanabilmeleri için hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin verdiği geri bildirimler değerlendirildiğinde uzaktan eğitim için gerekli olan eğitim teknolojisi donanımına sahip oldukları kanaati oluşmuştur. Bu bağlamda çalışma alan yazından farklı bir sonuç ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre bazı öneriler getirebilir. Uzaktan eğitim sürecinin daha planlı ve etkili olması için öğretmen ve okul idarecilerine eğitimler verilmelidir. Seçmeli dersler ve atölyeler BİLSEM’lerde alternatif olarak uzaktan eğitimle verilebilir. Öğretmenlerin, teknolojik ve dijital okuryazarlık becerilerini arttırmak için belirli aralıklarla hizmet içi eğitimler verilebilir. Özel yetenekli öğrenciler için uzaktan eğitim süreciyle ilgili sosyal bilgiler etkinlik havuzu oluşturulabilir. Böylece öğretmenler gelecekte tekrar bir uzaktan eğitim süreciyle karşılaştıklarında kolaylık sağlanmış olunur.

Kaynakça

- Akgül, G.ve Oran, M.(2020).Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul Öğrencilerinin ve Öğrenci Velilerinin Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri, *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt 3/Sayı 2, 2020, S. 15-37
- Alpaslan, M.(2020). Öğretim Üyelerinin Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Uzaktan Eğitimin Kullanımına Yönelik Görüşleri, *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, Auad 2020, Cilt 6, Sayı 1, 126-147.
- Alper, A. (2020). Pandemi Surecinde K-12 Duzeyinde Uzaktan Eğitim: Durum Çalışması, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (45-67).
- Arslan, ve Şumuer,E. (2020).Covid-19 Döneminde Sanal Sınıflarda Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunları, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (201-230).
- Ataman, A. (2004). Üstün zekâlı ve üstün özel yetenekli çocuklar. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu. & A. E. Bilgili (Haz.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 155-168), İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Cırık, M. (2016).Uzaktan eğitimin üstün zekâlı öğrencilerin eğitimindeki yeri, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, AUAd 2016, Cilt 2, Sayı 3, 170-187.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma deseni*. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (Çev. editörü). Ankara: Siyasal
- Cutts, N. E. & Moseley, N. (2004). *Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların eğitimi* (İ. Ersevim, Çev.). İstanbul: Özgür
- Çitil, M. (2016). *Üstün yetenekli öğrencilere sunulan olumlu davranışsal destek temelli problem davranışları önleyici sınıf yönetimi uygulamaları: eylem araştırması*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Davaslıgil, Ü. (2004). Üstün zekâlı çocukların eğitimi. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu. & A. E. Bilgili (Haz.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 234-241). İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Demir, F, ve Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (273-292).
- Dündar, R, ve Yeşilyurt, S. (2020).Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı Özelinde Uzaktan Eğitime Bakış Açılarının Değerlendirilmesi, *International Journal of Social Science Research*, 9 (1), 79-95.
- Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2004). Üstün zekâlı ve üstün yetenekliler. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu. & A. E. Bilgili (Haz.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 196-210). İstanbul: Çocuk Vakfı.

- Gürel, D. ve Er, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre Küresel salgınlar karşısında güç aldığımız Değerler: covid-19 örneği, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (573-596).
- Kaçmaz, N. ve Kılıç, O. (2019). Özel yeteneklilerin eğitimi. O. Kılıç ve M. Çitil (Edt.), *Özel yetenekli öğrencim var kitabı* içinde (s. 98-117). Ankara: MEB.
- Keleş,H,N, Atay,.D, ve Karanfil,F.(2020). Covid 19 Pandemi Sürecinde Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (155-174).
- Kınalıoğlu, İ.,H, ve Güven, Ş.(2011). Uzaktan Eğitim Sisteminde Öğrenci Başarısını Ölçülmesinde Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri, *Akademik Bilişim '11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2 - 4 Şubat 2011, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Korkut, Ş, ve Memişoğlu, H. (2021)Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve Öğrenci Görüşlerine Göre Uzaktan Eğitim Süreci, *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, , Yıl 3, Sayı 7, Aralık 2021.
- Korucu, A.,T, ve Sezer, C.(2016).Web 2.0 Teknolojilerini Kullanma Sıklığının Ders Başarısı Üzerindeki Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* Mayıs 2016 Cilt:5 Sayı:2 Makale No: 37 ISSN: 2146-9199
- Köksal, M.,S.(2020). *Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C.,Ş, ve Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (293-322).
- Mengi, A, ve Alpdoğan,Y.(2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Özel Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (413-437).
- Merriam, S., B. (2013). *Nitel Araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel.
- Özdoğan, A.,Ç, ve Berkant, H.,G.(2020). Covid-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (13-43).
- Özgül, E., Ceran, D, ve Yıldız, D. (2020).Uzaktan Eğitimle Yapılan Türkçe Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (395-412).
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (Çev. Editörü). Ankara: Pegem Akademi.
- Robinson, A., Shore, B. M. & Enersen, D., L. (2014).*Üstün zekalıları eğitiminde en iyi uygulamalar, kanıt temelli bir klavuz*. (Ü. Oğurlu. & F. Kaya, Çev.) Ankara: Nobel
- Sağlık Bakanlığı (2020). *Covid-19 yeni koronavirus hastalığı nedir?* <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/covid-19-yeni-koronavirus-hastaligi-nedir?>
- Sak, U. (2014). *Üstün zekâlılar (özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri)*. Ankara: Vize.
- Saraçoğlu, G.,K.(2019). Lise Öğrenci ve Öğretmenlerinin Kahoot Kullanımına İlişkin Görüşleri, *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2019, Cilt: 13,Sayı: 29 ISSN: 1309-0682, (1 – 19).
- Tepe, T, ve Çelik, T.(2021). Farklı Web 2.0 Araçları Kullanımının Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Ve Bit Kullanım Yeterlilikleri Üzerine Etkisi, *International Symposium on Current Developments in Science, Technology and Social Sciences*, April 12-13, 2021, Gaziantep University.
- Uyar, E. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri, *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(2).
- Ünal, M, ve Bulunuz, N. (2020).Covid-19 Salgını Dönemi Uzaktan Eğitim Çalışmaları ve Sonraki Süreçle İlgili Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri, *Millî Eğitim Dergisi*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (343-369).
- VanTassel- Baska, J., L. and Stambaugh, T. (2006). *Comprehensive curriculum for gifted Learners*, USA: Pearson
- World Health Organization (WHO). (2021). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>. Erişim tarihi, 20.02.2022
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi